

МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ПРАВА, ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра державно-правових дисциплін

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
магістра
на тему:
«СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В
УКРАЇНІ»

Виконала: студентка II курсу магістратури
спеціальності

262 «Правоохоронна діяльність»

Друга А.А.

Керівник: к.ю.н., доцент Серих О.В.

Рецензент: д.ю.н., професор

Крижановський А.Ф.

Одеса – 2020 року

АНОТАЦІЯ

Друга А.А. Суб'єкти адміністративного судочинства в Україні. – На правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра, спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність», Міжнародний гуманітарний університет, Одеса, 2020 рік.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є вирішення теоретико-прикладних питань щодо характеристики, систематизації суб'єктів адміністративного судочинства; напрацюванні пропозицій щодо удосконалення Кодексу адміністративного судочинства України і розробки практичних рекомендацій.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, основної частини, яка включає два розділи, висновків і списку використаних джерел.

У першому розділі надано поняття адміністративного процесу, адміністративного судочинства, адміністративної процедури, учасника адміністративного судочинства, суб'єкта адміністративного судочинства, суб'єкта владних повноважень. Охарактеризовано адміністративно-процесуальний статус суб'єктів адміністративного судочинства. З'ясовано особливості суб'єктів адміністративного судочинства.

У другому розділі представлено класифікацію суб'єктів адміністративного судочинства за різними підставами. Охарактеризовано адміністративний суд, сторони і треті особи, представники та інші учасники адміністративного процесу.

Ключові слова: адміністративний процес, адміністративна процедура, адміністративне судочинство, адміністративний суд, суб'єкт адміністративного судочинства, учасники адміністративного судочинства.

ANNOTATION

Друга А.А. Subjects of administrative proceedings in Ukraine. – *Manuscript.*

Master's thesis, 262 "Law enforcement", International humanitarian university, Odessa, 2020.

The purpose of the master's thesis is solution of theoretical and applied issues on the characteristics, systematization of the subjects of administrative proceedings; development of proposals for improving the Code of Administrative Procedure of Ukraine and development of practical recommendations.

The thesis consists of an introduction, the main part, which includes two sections, conclusions and a list of sources used.

The first section the concepts of administrative process, administrative proceedings, administrative procedure, participant of administrative proceedings, subject of administrative proceedings, subject of authority are given. The administrative-procedural status of the subjects of administrative proceedings is described. The peculiarities of the subjects of administrative proceedings have been classified.

The second section presents the classification of subjects of administrative proceedings on various grounds. The administrative court, parties and third parties, representatives and other participants in the administrative process are described.

Keywords: administrative process, administrative procedure, administrative proceedings, administrative court, subject of administrative proceedings, participants in administrative proceedings.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНСТИТУТУ СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	7
1.1. Поняття та особливості суб'єктів адміністративного судочинства.....	7
1.2. Адміністративно-процесуальна правосуб'єктність суб'єктів адміністративного судочинства.....	26
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА.....	40
2.1. Класифікація суб'єктів адміністративного судочинства.....	40
2.2. Адміністративний суд як головний суб'єкт адміністративного судочинства.....	50
2.3. Сторони і треті особи в адміністративному судочинстві.....	60
2.4. Представники в системі суб'єктів адміністративного судочинства.....	70
2.5. Інші учасники адміністративного процесу.....	85
ВИСНОВКИ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	99

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56; *Відомості Верховної Ради України* 2017. № 48. Ст. 436.
3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21-22. Ст. 135.
5. Цивільний кодекс України 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст. 356.
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40-41, 42. Ст. 492.
7. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 р. (в ред. Закону № 2147-VIII від 03.10.2017 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст. 446; ВВРУ. 2017. № 48. Ст. 436.
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.
9. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 р. № 20/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 6. Ст. 35.
10. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256.
11. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.

12. Про громадянство України : Закон України від 18.01.2001 р. № 2235-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 13. Ст. 65.
13. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208.
14. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
15. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22.09.2011 р. № 3773-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст. 179.
16. Про адвокатуру і адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282.
17. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12.
18. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. Ст. 545.
19. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України: Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 48. ст. 436.
20. Про норми відшкодування витрат на відрядження в межах України та за кордон : Постанова Каб. Міністрів України від 23 квітня 1999 р. № 663. *Офіційний вісник України*. 1999. № 17. Ст. 720.
21. Про затвердження Інструкції про порядок і розміри відшкодування витрат та виплат винагороди особам, що викликаються до органів дізнання, досудового слідства, прокуратури, суду або до органів, у провадженні яких перебувають справи про адміністративні правопорушення, та виплати державним спеціалізованим установам судової експертизи за виконання їх працівниками функцій експертів і спеціалістів: Постанова Каб. Міністрів України від 01.07.1996 р. № 710. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-96-%D0%BF>.

22. Положення про капітана морського порту та службу капітана морського порту: затв. Наказом Міністерства інфраструктури України 27.03.2013 р. № 190. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0632-13>.
23. Положення про апарат Верховної Ради України: затв. Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 25.08.2011 р. № 769. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/769/11>.
24. Положення про порядок створення та діяльності служби судових розпорядників: затв. Наказом Державної судової адміністрації України від 20.07.2017 р. № 815. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0815750-17>.
25. Положення про помічника судді: затв. Рішенням Ради суддів від 18.05.2018 р. № 21. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18>.
26. Про адміністративну процедуру : Проєкт Закону України від 14.04.2020 р. № 3475. http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68834.
27. Авер'янов В. Оновлення доктринальних засад українського адміністративного права у світлі євроінтеграційних вимог. *Юридична Україна*. 2010. № 3. С. 4-10.
28. Агеєв О. В. Прокурор як суб'єкт адміністративного процесу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. В. Агеєв ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2006. 18 с.
29. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у двох томах : Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К., 2004. 584 с.
30. Адміністративне процесуальне (судове) право України : підручник / За заг. ред. акад. С. В. Ківалова. Одеса : «Юридична література», 2007. 365 с.
31. Адміністративне процесуальне право: Навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
32. Адміністративне судочинство України : підручник / О. М. Пасенюк (кер. авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін. ; за заг. ред. О. М. Пасенюка. К. : Юрінком Інтер, 2009. 672 с.

33. Алексеев С. С. Общая теория права : курс лекций : в 2 т. М : Юрид. лит., 1982. Т. 2. 360 с.
34. Андруневчин О. М. Суб'єкти адміністративного судочинства України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2012. 18 с.
35. Бандурка О. М., Тищенко М. М. Адміністративний процес: підручник. Київ: Літера ЛТД, 2001. 336 с.
36. Бачун О. В. Правовий статус суб'єктів адміністративного судочинства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 2010. 21 с.
37. Бевзенко В. М. Участь в адміністративному судочинстві України суб'єктів владних повноважень: правові засади, підстави та форми : моногр. К. : Прецедент, 2010. 475 с.
38. Бевзенко В. Суб'єкт владних повноважень: поняття, ознаки, види. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/SV_P_18_09_2020_VBevzenko.pdf (дата звернення: 01.12.2020).
39. Бердникова Л. В. Державна податкова служба як суб'єкт адміністративного судочинства : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 ; Нац. ун-тет Держ. податк. служби України. Ірпінь, 2012. 20 с.
40. Біттнер О. Правосуддя – це справедливість у дії : інтерв'ю / Олександр Біттнер; Ігор Самсін: URL: <http://www.vkksu.gov.ua/ua/about/zmi-pro-komisiu/igorsamsin-pravosuddyyatse-spravedlivist-u-dii>. З посил. на: Урядовий кур'єр. 15.12.2011. № 234.
41. Борисов Г. В. Завдання адвоката в адміністративному судочинстві. Від громадянського суспільства – до правової держави: тези доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (24 квіт. 2009 р.) / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Х., 2009. С. 9-10.
42. Борко А. Л. Організаційно-правове забезпечення діяльності адміністративних судів України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Л., 2009. 220 с

- 43.Бородін І. Л. Адміністративно-юрисдикційний процес: монографія. К.: Алерта, 2007. С. 31-32.
- 44.Будзан Л. Д. Представництво в адміністративному судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Запорізький нац. ун-тет. Запоріжжя, 2013. 16 с.
45. Будзан Л. Д. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини як представник в адміністративному процесі. Право і безпека. 2011. № 3 (40). С. 147-151.
- 46.Ватаманюк Р. В. Інститут підсудності в адміністративному судочинстві України: автореф. дис. канд. юрид. наук / Р.В. Теліпко. Львів, 2011. 16 с.
47. Великий енциклопедичний юридичний словник; за ред. Ю.С. Шемшученка. К.: Юрид. думка, 2007. 992 с.
- 48.Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.
- 49.Гідулянова Є.М. Кримінальне провадження у справах малолітніх : дис.... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність». Одеса, 2008. 245 с.
- 50.Гончарук С. Т. Адміністративний процес: навч. посіб. К.: НАУ, 2012. 184 с.
51. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 496 с.
https://yurincom.com/files/content/Demsky_-_Admin-Proces-Pravo.pdf (дата звернення: 15.12.2020).
52. Джафарова М. В. Особливості реалізації адміністративної процесуальної правосуб'єктності. Європейські перспективи 2012. № 4. Ч. 2. С. 36–41.
- 53.Джафарова М. В. Представництво в адміністративному судочинстві України. Форум права. 2010. № 2. С. 115–120. URL: <http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/FP/2010-2/10dmvasu.pdf> (дата звернення: 03.12.2020).
- 54.Джафарова М. В. Суб'єкти адміністративних процесуальних правовідносин при процесуальному представництві URL:

- http://archive.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2010_5/PB-5/PB-5_17.pdf (дата звернення: 03.12.2020).
55. Діткевич І. І. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Харків, 2011. 20 с.
56. Дубенко О.М. Доказування в адміністративному судочинстві в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Х., 2010. 224 с.
57. Єдиний державний реєстр судових рішень. <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91415018> (дата звернення: 09.12.2020).
58. Єфіменко М.Ю. Завдання та функції адвоката в адміністративному процесі. Форум права. 2012. № 4. С. 347. URL: <http://archive.nbuu.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12emjvap.pdf> (дата звернення: 02.12.2020).
59. Желтобрюх І.Л. Адміністративна процесуальна правосуб'єктність та адміністративно-процесуальний статус сторін (теоретичні аспекти співвідношення) Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 31 (70) № 4 2020. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/4_2020/23.pdf (дата звернення: 13.12.2020).
60. Заяць В.С. Правове регулювання участі представника у судовому адміністративному процесі : спец.: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. юрид. наук. Ірпінь, 2011. 23 с.
61. Ільчишин Н. Система суб'єктів адміністративного судочинства в Україні. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. № 884. С. 127–131. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/44717> (дата звернення: 03.12.2020).
62. Кіреєв Д. В. Адміністративні суди у системі суб'єктів адміністративного права України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; ХУВС. Харків, 2013. 18 с.

63. Ковалів М. В., Гаврильців М. Т., Стахура І. Б. Адміністративне судочинство: навчальний посібник. Львів: Львів. держ. ун-т внутріш. справ, 2014. 596 с.
64. Козачук Д. А. Адміністративно-процесуальні правовідносини: проблема визначення поняття та структурних елементів. Вісник Чернівецького ф-ту НУ «Одеська юридична академія». 2014. Вип. 2. С. 109-124 : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vchfo_2014_2_12 (дата звернення: 03.11.2020).
65. Комзюк А.Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України : навч. посіб. К. : Прецедент, 2007. 531 с.
66. Копетюк М. Адміністративний суд як суб'єкт адміністративного судочинства. Історико-правовий часопис. 2018. № 2 (12). С. 58-62.
67. Кошій О. В. Суб'єкти, які не наділені владними повноваженнями, як відповідачі в адміністративному судочинстві України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Запорізький нац. ун-т. Запоріжжя, 2012. 17 с.
68. Кузьменко О. В. Адміністративний процес у парадигмі права : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 ; НАВС. Київ, 2006. 35 с.
69. Кузьменко О. В. Курс адміністративного процесу: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2012. 207 с.
70. Кузьменко О. В., Гуржій Т. О. Адміністративно-процесуальне право України: підручник. К.: Атіка, 2007. 416 с.
71. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія. К. : Атіка, 2005. 352 с.
72. Курс адміністративного права України : підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2013. 872 с.
73. Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина: підручник / Ківалов С. В., Картузова І. О., Осадчий А. Ю. Одеса: Фенікс, 2014. 340 с.
74. Малейн Н. С. Правонарушение: Понятие, причины, ответственность. М.: Юрид. лит., 1985. 182 с

75. Мельник Р. С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навч. посіб. К. : Юрінком Інтер, 2018. 308 с. .
76. Мельник Я. Я. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини як особливий суб'єкт режиму цивільної процесуальної безпеки. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2015. № 1(17). С. 41–45.
77. Миколенко О. І. Теорія адміністративного процедурного права : монографія. Харків : Бурун Книга, 2010. 336 с.
78. Михайлов О. М. Правовий статус інших учасників адміністративного судочинства в Україні. Автореф. дис...канд. юрид. наук. Спеціальність: 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Одеса, 2015. 22 с.
79. Михайлов О. М. Суб'єкти адміністративного процесу (судочинства): підходи до класифікації. *Юридичний науковий електронний журнал*. С. 131-137. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2014/36.pdf (дата звернення: 03.12.2020).
80. Муза О. В. Суб'єкти адміністративно-процесуальних правовідносин в Україні. *Наук. записки Ін-ту законодавства Верховної Ради України*. 2012. № 5. С. 70-72.
81. Надьон В.В. Умови призначення опікуна (піклувальника), реалізація їх прав та обов'язків. *Теорія і практика правознавства*. Вип. 1 (7). 2015. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...2015_1 (дата звернення: 03.12.2020).
82. Науково-практичний коментар до КАС України: URL: <http://legalexpert.in.ua/komkodeks/kas/97-kas/6038-57.html> (дата звернення: 03.12.2020).
83. Науково-практичний коментар до статті 50 КАСУ. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KK003086> (дата звернення: 03.12.2020).
84. Науково-практичний коментар до статті 56 Кодексу адміністративного судочинства України. URL: http://ua.pravoks.com.ua/naukovo_praktichniy_komentar_do_statt_56_kodeksu_adminstrativnogo_sudochinstva_ukrani (дата звернення: 29.11.2020).

85. Немеш П.Ф. Розмежування законного представництва та інших видів представництва у цивільному процесі, що не пов'язані з видачею довіреності. Адвокат. № 7(130) 2011. С. 23-25.
86. Неугодніков А. О. Правовий статус адміністративного суду в Україні: адміністративноправовий аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Одеська національна юридична академія. Одеса, 2006. 20 с.
87. Остапенко Т. А. Суб'єкти адміністративного судочинства України: зб. сучасний стан та перспективи розвитку української правової системи: зб. Всеукр. конф., м. Львів, 16 липня 2011 р. Львів: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2011. Т. II. URL: <https://ks.arbitr.gov.ua/sud5024/8/8/733> (дата звернення 26.11.2020).
88. Парпан У. М., Ільчишин Н. В. Правосуб'єктність як передумова участі особи в адміністративному процесі. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична [зб. наук. пр. / гол. ред. Л.А. Янковська. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2018. Вип. 19. 221-227. <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/issue/view/3/19-2018-pdf> (дата звернення 15.10.2020).
89. Погребняк М. Особливості юридичної конструкції та суті правовідносин представництва в адміністративному судочинстві: компаративістський аспект. 2018. № 2. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/2/21.pdf>. С. 108-114 (дата звернення 01.12.2020).
90. Поняття, мета та завдання цивільного судочинства. https://pidru4niki.com/1648040357952/pravo/ponyattya_meta_zavdannya_tsivilno_go_sudochinstva (дата звернення 09.12.2020).
91. Приходько О. І. Характеристика повноважень представника в адміністративному процесі. Правова позиція. 2019. № 4 (25). С. 81. С. 75-82. URL: <http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2019/4/11.pdf> (дата звернення 15.11.2020).

92. Пчелін В.Б. Свідок як суб'єкт адміністративних процесуальних відносин. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2016 № 2. С. 59-61.
93. Рекомендації щодо залучення до участі у справі третіх осіб у адміністративній справі: схвалено рішенням загальних зборів суддів Львівського окружного адміністративного суду від 16.01.2016 р. URL: <https://adm.lv.court.gov.ua/sud1370/pub/25> (дата звернення 30.11.2020).
94. Романченко Є. Ю. Суб'єкти процесуальних функцій в адміністративному судочинстві України. Наше право. 2013. № 13. С. 67-71.
95. Рябченко О. П. До питання про необхідність уточнення терміна «суб'єкт владних повноважень». Актуальні проблеми застосування Цивільного процесуального Кодексу та Кодексу адміністративного судочинства України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 25-26 січ. 2007 р. : тези доп. за заг. ред. В. В. Комарова. Х. : Нац. юрид. академ. України, 2007. С. 244-246.
96. Світлична Г. О. Законне представництво у цивільному судочинстві. Вісник Верховного Суду України. 2013. № 10 (158). 2013. С. 34-41.
97. Сеньків О.І. Сутність та поняття адміністративного судочинства в рамках сучасної парадигми адміністративного права. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Вип. 38. Том 2. С. 27-31.
98. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : підруч. ; вид. 2-е, перероблене і доповнене. Х. : Еспада, 2009. 752 с.
99. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник. 2-ге вид. К.: Алерта ; ЦУЛ, 2011. 520 с.
100. Скочиляс-Павлів О.В. Місце адміністративного суду в системі суб'єктів адміністративного судочинства. Форум права. 2013. № 1. С. 913-918. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/FP_index.htm_2013_1_152.pdf (дата звернення 10.12.2020).

101. Соловйова О. М. Щодо статусу суб'єкта владних повноважень. Актуальні проблеми застосування Цивільного процесуального Кодексу та Кодексу адміністративного судочинства України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 25-26 січ. 2007 р. : тези доп. за заг. ред. В. В. Комарова. Х. : Нац. юрид. академ. України, 2007. С. 246-249.
102. Теліпко В. Е. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України. К. : Центр учбової літератури, 2011. 704 с.
103. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник; за ред. В. Зайчука, Н. Оніщенка. К. : Юрінком Інтер, 2006. 688 с.
104. Тищенко Н. М. Административно-процессуальный статус гражданина Украины : проблемы теории и пути его совершенствования. Харьков: Право, 2005. 268 с.
105. Топор І. В. Процесуальний статус представника в адміністративному судочинстві. Актуальні проблеми держави і права. 2011. Вип. 60. С. 337-343
106. Учасники адміністративного судочинства та їх правовий статус. URL: <https://zdamsam.ru/b46792.html> (дата звернення 30.10.2020).
107. Феннич В.П. Цивільний процес : конспект лекцій : навч. посібн. Ч. 1. Ужгород : Вид-во Закарпат. держ. ун-ту, 2005. 130 с.
108. Чудик Н. Правовий статус адвоката в адміністративному судочинстві. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 2. С. 80-81.
109. Шавінський В. Публічно-правовий спір як категорія адміністративно-правової науки. Публічне право. № 1 (9). 2013. С. 73-77. URL: <http://www.yourfuture.org.ua/ua/pb/2013/pp19/Schavinskiy.pdf>. (дата звернення 30.11.2020).
110. Шевченко Е. О. Адміністративні суди як суб'єкти адміністративно-правових відносин в умовах судової реформи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2011. 18 с.
111. Шруб І. В. Функціонування адміністративних судів в Україні: організаційно-правові засади та їх реалізація : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07; Київ. нац. ун-т внутр. справ. К., 2009. 20 с.

112. Штефан М. Й. Цивільний процес : підруч. для юрид. спец. вищ. закл. освіти. К. : Ін Юре. 1997. 608 с.